

**АЛЕКС БОЛДИН
ГРАБАЙ, НАРОДЕ!**

chitanka.info

На Вальо Костов, очевидецът на случката...

Старият разсадник беше пълен с вишнови дръвчета. Имаше културни и облагородени видове, имаше и диви, израснали поради немара в поддържането му. Както и да е, управата му реши да засади нови овошки с подобрен разсаден материал. След пет години тук трябваше да трептят листата на вносни холандски видове, на средиземноморски култури и на какво ли още не. Ами вишните, ще кажете? Съдбата им мигом бе решена, между два разговора, с някаква партийна клечка от областната администрация. Всичките стари дръвчета бяха изкоренени от бригада цигани и нахвърляни безразборно в един бракуван военен камион.

Трябваше обаче да бъдат продадени, за да се получат икономии и премиални за лакомото началство. Главният герой в планираната търговия бе определен в лицето на единствения шофьор на фирмата. Колко ли разбираше човекът от търговия, но както навсякъде в съвременната българска държава, всеки работеше неща, които не му бяха работа.

Та Кольо, въпросният шофьор, бе извикан в канцеларията на началника за инструктаж по пласмента на изкоренените вишни. Той влезе в много неподходящ момент, точно когато лакът на току-що лакираните нокти на секретарката отказваше да изсъхне. Ефектът от тая ситуация бе, че Кольо получи смразяващ поглед от дивата и бе овикан по всички правила на хамалската професия. Човекът се стресна, стъписа и застана в поза „мирно“, както беше научен някога в казармата. Това не му помогна ни най-малко. Крясъците бяха случайно чути от шефа. Вратата към кабинета му се отвори по-скоро от любопитство, отколкото от друго желание. Кольо беше поканен да влезе, с нехайно махване на ръка.

— Значи ти сега ме чуй внимателно! Ще трябва да продадеш целия камион с вишнови дървета на пазара в Монтана. И да не върнеш нито едно дръвче. Ясно ли е?

— ?!...

— Не чух отговора?...

— Ясно е, другар..., син началник!

— А като ми дойдеш тук следващия път, тоя плик да е напълнен с десетолевки, ясно ли е? И няма да ги отчиташ, а ще ми ги дадеш лично! Нали се разбрахме? — изсумтя той и протегна ръка с някакъв жълтеникав плик за писма.

— Тъй вярно, син началник!

— На пазара в Монтана! И то утре, до края на деня! И да се върнеш без нито едно дръвче! Айде, марш! Пък кажи там на оная, дето цял ден си лакира ноктите, да се обади до склада, за да ти напълнят резервоара на камиона с нефта. Ама до половината, разбрахме ли се?! Трябва да правим икономии в тая криза! Ако закъсаш по пътищата си е твой проблем. Ще спиш в камиона, докато те приберем. Чу ли? Айде, марш!

В разсадника Кольо имаше верен приятел. Това беше циганчето, Мончо. Знаеше, че ако го почерпи с една топла бира и две студени кебапчета, Мончо мигом ще се хвърли за него зад влака.

Качи го на камиона и двамата рано-рано в студената ноемврийската утрин тръгнаха за Монтана. Пазарът в областния град беше оживен. Имаше всичко, цитрусови плодове, есенни зеленчуци, плетени вълнени чорапи, пъстри цветя и скара бира за изгладнели.

Застанаха на изхода, край шосето за Враца. Пуснаха задния капак на камиона, написаха цената на едно картонче от велпапе и зачакаха.

Никакъв ефект! Минаха два часа. Нямаше промяна!... Никой не им обръщаше внимание. Явно, вишневи дръвчета не се търсеха. Хората се спираха, потропваха с крака от студ, задаваха по някой и друг въпрос, колкото да породят надежда в търговците и отминаваха.

— Бате, вече е обяд, а ние не сме продали нищо... — измънка Мончо.

— Няма и да продадем... Дори и да свалим цената, пак няма да продадем. Криза е Мончо!... Икономическа криза е, всеки си стиска парите и ги пази за най-нужното.

— Бате...

— Е?

— Имам една идея...

— Каква?

— Да сменим пазара...

— Защо?

— Довери се на Мончо! Да идем в Лом? Там ще видиш какво ще стане!...

— И какво ще стане?

— Имай ми вяра, бате!

— Добре! Да прибираме и да вървим, че път ни чака. Хайде!... Да видим какво си намислил?...

— Ще видиш, бате!

Минаха час и половина в път. Лом се появи пред тях като призрак от гъстата бяла мъгла. Качиха се по един надлез и не след дълго се озоваха пред боядисаната в жълто и бяло железопътна гара. Пазарът се намираще съвсем наблизо.

Мончо се покатери пъргаво в каросерията на камиона. Развъртя се, навърза изкоренените дръвчета на снопове по десетина. Всеки сноп накичи с някакви табелки, написани набързо със син флумастер. Цена на табелите нямаше. Подреди сноповете около камиона, завърна ръкави и се провикна:

— Хайде, наро-о-де! Хайде на европейските череши! Над двайсет сорта ви предлагаме-е-е. Ето това е „Холандска принцеса“, това е „Испанска Изабела“. Прекрасен сорт е! Цъфти и връзва рано, а плодовете ѝ са неземеен еликсир. Това пък е „Италианска Грация“! Тъмночервена е, сочна, просто меден нектар. Болен вдига от легло! Внесена е директно от Сицилия, от слънчева Сицилия, народе... Такава череша никой още не ял тук в Лом. Гаранция Франция! Са-а-амо по три лева парчето! Просто без пари! В Монтана се продава по 8–10 лева!

Кольо се бе оттеглил настана и наблюдаваше циганчето с интерес. Досега не бе виждал толкова ентузиазирани търговец. Хората спираха, опипваха дръвчетата, бъркаха се в джобовете и купуваха. Някои разпитваха с интерес. Искаха да знаят подробности по отглеждането, вкусовите качества на плода и други неща. Овощни дръвчета, внос от Европа, едва ли някой е продавал досега в Лом.

Мончо се щуреше насам-натам, грабваше десетолевките, даваше набързо рестото, което в повечето случаи надали беше точно съобразено с цената на продаденото.

Край камиона се шляеха и негови събратя. Личаха си по цвета на кожата и по хитрите усмивки. Те не купуваха, а само гледаха с

възхищение своя братовчед. Как леко му се удаваше търговията! Да ти е удоволствие да го гледаш...

— Грабай народе! Грабай! Грабай, че не остана!...

И то наистина не остана. Към пет часа камионът се бе вече почти изпразнил.

По едно време някакъв възрастен човек се приближи до Кольо и го заговори:

— Приятелю, абе виждам, че с оня синявец сте заедно. Върви му отръки търговията на момчето. Ама като гледам, май послъгва и то доста.

Кольо поздрави човека, но не смееше да коментира забележките му.

— Аз, разбираш ли, съм бивш агроном. Работех на разсадника в Бойчиновци. Тия дръвчета, дето продавате, ги познавам като десетте си пръста на ръцете. Мога да се закълна, че това е вишна от сорта „Сенчеста Морела“. Докараха я преди трийсетина години от южна България. За времето си беше наистина нов и продуктивен сорт. Но освен Морелата не виждам нищо друго! Каква ти „Италианска Грация“! Чиста „Сенчеста Морела“ е това и нищо друго. Няма никакъв друг сорт тук! И повечето дръвчета са диви, пораснали са от костилка, а не от ашлама. Ако ги насадиш, след 3–4 години ще псуваш, защото няма да ти роди нищо. Ще набереш някакви стискалци, дето и за компот не стават.

— Прав си друже! Ама си трай, че началството ме е сплшило да не се връщам без продадена стока.

— На мен, разбира се, не ми е работа, ама лъжете народа.

— То народа кой ли не го лъже, и Доган, и Станишев, и Бат'Бойко. Народът е свикнал да го лъжат. Ако не го излъжат, не му е кеф.

— Добре, добре... Хайде, аз да тръгвам. А вие си свършихте работата. Халал да са ви парите!

Мончо се приближи с ухилено лице. Камионът беше празен, с вдигнат заден капак и готов за път.

— Ето, бате! Дръж! И помни Мончо! Така се търгува, а не като в Монтана. Пък като тръгнеш по търговия, не ме забравяй! А сега ще сръбнем ли по една шкембе чорбица, приятел? Аз я обичам с бира „Загорка“. Това е най-хубавата бира, бате! По чешки лиценз е! Да се

мернем в „Дамарчето“? Хей го де е! Там има още много вкусотиин за един вечно гладен ром като мен. Дръж бе, бате! Брой ги! А ако не те е срам, можеш да дадеш и на Мончо една-две двайсетачки.

— О-о-о! Как ли пък не! Заповядай бе, търговецо неден! Стигат ли?

— Напълно, братчед! Хайде към „Дамарчето“! Ти черпиш!

Двамата приятели заключиха камиона и се запътиха към въпросното заведение. Откъде ли Мончо знаеше за него? Разбира се, че знаеше! Та той си беше натурален ломски циганин. Как ли няма да знае заведенията?

Двамата крачеха весели. Кольо потриваше ръце, а Мончо опипваше в джоба си трите двадесетачки, които бе скрил от ортака си. Те не се брояха в сметката. Да си откраднеш, според него, си беше най-чиста проба търговия.

Тежка мъгла се стелеше откъм пристанището. Кулите на крановете бавно се потапяха в нея като някакви шотландски привидения, описани с най-голяма вещица в романите на Агата Кристи. Пресипналата сирена на речен шлеп продра тишината.

Двете дребни, катранено черни ведомствени на железопътната гара кучки, се впуснаха с бесен лай да преследват някакъв нахален пришълец. А той, достатъчно кльоцав и безумно прегладнял пес, подви страхливо опашка и с накуцващ галоп се скри зад олющената сграда на стария железопътен участък.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.